

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY  
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH  
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO  
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019**

KURATORIUM OŚWIATY  
w Katowicach



**wom**  
CZĘSTOCHOWA

**JĘZYK POLSKI**

**Informacje dla ucznia**

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron (zadania 1.– 23.).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. Instrukcje do określonych typów zadań (**prawda–fałsz, na dobieranie**) znajdziesz w poleceniach do nich.
6. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
7. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

**KOD UCZNI**

--	--	--

**Stopień:  
województwa**

**Czas pracy:  
90 minut**

Liczba punktów możliwych do uzyskania: **60**  
Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata: **54**

**WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA**

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	Suma
Liczba punktów możliwych do zdobycia	2	2	2	2	1	2	2	1	1	1	2	2	3	2	1	1	6	1	1	2	2	1	20	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																								

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący – .....
2. Członek komisji sprawdzający pracę – .....
3. Członek komisji weryfikujący pracę – .....

**Zadania od 1. do 11. dotyczą książki *Córka Czarownic* Doroty Terakowskiej.**

**Zadanie 1. (2 p.)**

**Zredaguj notatkę encyklopedyczną na temat tytułowej bohaterki lektury.**

.....

.....

.....

**Zadanie 2. (2 p.)**

**Uzupełnij tabelę informacjami na temat zadań, które miały do wykonania kolejne przewodniczki głównej bohaterki.**

<b>Przewodniczka</b>	<b>Zadanie</b>
Czarownica Pierwsza	
Czarownica Druga	
Czarownica Trzecia	
Czarownica Czwarta	
Czarownica Piąta	

**Zadanie 3. (2 p.)**

**Przeczytaj poniższy fragment.**

– Czy chcesz przez to powiedzieć, że mam szanować tych upodlonych, zaszczytów jak zwierzęta ludzi? – wykrzyknęła z oburzeniem Panienska. – Jak zwierzęta?! Co ja mówię? Każde zwierzę ma większą godność niż którakolwiek z tych ludzkich istot, jakie widziałam nad rzeką! Byle mysz, byle stonoga czy dżdżownica jest warta więcej szacunku niż oni wszyscy razem wzięci! I tych ludzi ja mam szanować?! Ja, rozmawiająca z Gwiazdami? Ja, zdolna przemieniać szyszki w rude liski i na odwrót? Ja, umiejąca odczytywać cudze myśli? Ja, która mogę każdego Najeżdźcę przemienić w pochrzającą świnię?! Ja mam ich szanować?! [...]

Ogarniała ją furia na myśl o ludziach, którzy wzajem wyszarpywali sobie chleb – i pełne smutku zdziwienie, gdy przypomniała sobie staruszkę dzielącą swoją kromkę między siebie i wnuczka.

Terakowska D., *Córka Czarownic*, Kraków 2017, s. 130–131.

**Na podstawie wypowiedzi bohaterki uzupełnij poniższe zdania.**

Panienska czuła wobec ludzi ze wsi (co?) ....., dlatego wypowiadała się o nich (jak?) ..... . Ze sposobu, w jaki mówiła, wnioskujemy, że była (jaka?) .....

**Zadanie 4. (2 p.)**

We właściwe miejsca tabeli wpisz wybrane z ramki nazwy zjawisk fonetycznych, które zachodzą w podanych wyrazach.

ubezdźwięcznienie wsteczne; ubezdźwięcznienie postępowe; udźwięcznienie wsteczne;  
udźwięcznienie postępowe; utrata dźwięczności w wygłosie

Wyrazy	Zjawiska fonetyczne
<i>przemienić</i>	
<i>prośba</i>	
<i>odczytywać</i>	
<i>chleb</i>	

**Zadanie 5. (1 p.)**

„*Pieśń Jedyna*” nie była to zwykła poezja - ale poezja wieszczka. Napisz, odwołując się do treści pieśni, dlaczego nazwano ją „wieszczą”.

.....

.....

.....

.....

**Zadanie 6. (2 p.)**

Przedstaw na wykresie budowę poniższego zdania i określ typ każdego wypowiedzenia składowego.

*A gdy cały plac był już pusty, Czarownica opuściła dłonie i glazy znowu jęły się toczyć, jakby wcześniej nie znieruchomiały w swym szalonym pędzie.*

**Wykres:**

**Numery i typy wypowiedzeń składowych:**

**Zadanie 7. (2 p.)**

Wskaż dwie cechy baśni występujące w powieści D. Terakowskiej. Do każdej z nich dopisz przykład z treści tej lektury.

1) Cecha gatunkowa baśni: .....

Przykład: .....

2) Cecha gatunkowa baśni: .....

Przykład: .....

**Zadanie 8. (1 p.)**

Spośród zaznaczonych odpowiedzi wykreśl błędne sformułowania tak, aby powstał tekst zgodny z treścią lektury.

Wędrownka Luella i Czarownic może być **hiperbolą/symbolem** ludzkiego życia z jego radościami oraz trudnościami.

Zmiany zachodzące w osobowości głównej bohaterki pod wpływem opiekunek, innych ludzi oraz przyrody stanowią **metaforę/peryfrazę** dorastania i dojrzewania.

**Zadanie 9. (1 p.)**

Przekształć podany fragment utworu, wprowadzając mowę zależną.

– Masz głowę na karku, Woodou – przyznał Urgh laskawie.

.....

**Zadanie 10. (1 p.)**

Podane poniżej zdanie uzupełnij brakującymi znakami interpunkcyjnymi.

*Nie widziały jak Ziemia uspokoiła się znieruchomiła a grupy żołnierzy rozproszyły się we wszystkich kierunkach szukając uciekinierek.*

**Zadanie 11. (2 p.)**

Uzasadnij tezę, że w *Córcze Czarownic* można odnaleźć współczesne problemy. Podaj dwa argumenty. Do każdego dopisz przykład, odwołując się do treści lektury.

Argument 1.: .....

.....

Przykład: .....

.....

Argument 2.: .....

.....

Przykład: .....

.....

## Zadania od 12. do 20. dotyczą *Antygony* Sofoklesa.

### Zadanie 12. (2 p.)

Oceń poprawność stwierdzeń dotyczących tekstu. Zaznacz znakiem x P (prawda), jeśli zdanie zawiera prawdziwą informację, lub F (fałsz), jeżeli informacja jest fałszywa.

1)	Antygona pogrzebała Polinejkę, by upokorzyć Kreona.	P	F
2)	Stosowanie przez Kreona terroru wynikało z jego podejrzliwości.	P	F
3)	Motywy działania Tyrezjasza był strach przed władcą.	P	F
4)	Losy bohaterów <i>Antygony</i> wskazują na to, że można zmienić przeznaczenie.	P	F
5)	Hajmon w rozmowie z ojcem używał rzeczowych i logicznych argumentów.	P	F

### Tekst do zadań 13. i 14.

#### ISMENA

Zważ więc, że teraz i my pozostałe  
Zginie my marnie, jeżeli wbrew prawu  
Złamiemy wolę i rozkaz tyrana.  
Baczyć to trzeba, że my przecie słabe,  
Do walk z mężczyzną niezdolne niewiasty;  
Że nam ulegać silniejszym należy,  
Tych słuchać, nawet i sroższych rozkazów;  
Ja więc, błagając o wyrozumienie  
Zmarłych, że muszę tak ulec przemocy,  
Posłuszną będę władcom tego świata,  
Bo próżny opór urąga rozwadze.

#### ANTYGONA

Ja ci nie każę niczego, niż choćbyś  
Pomóc mi chciała, wdzięcznym by mi było,  
Lecz stój przy twojej myśli, a ja tego  
Pogrzebię sama, potem zginę z chlubą.  
Niechaj się zbratam z moim kochanym w śmierci  
Po świętej zbrodni; a dłużej mi zmarłym  
Miłą być trzeba niż ziemi mieszkańcom;  
Bo tam zostanę na wieki; tymczasem  
Ty tu znieważaj święte prawa bogów.

Sofokles, *Antygona*, Kraków 2006, s. 25.

### Zadanie 13. (3 p.)

Na podstawie wypowiedzi bohaterki określ jedną cechę każdej z nich oraz podaj po jednym przykładzie – z całej tragedii – zachowania ilustrującego tę cechę. Przykłady zapisz w postaci równoważników zdań.

Ismena – cecha: .....

Przykład: .....

.....

Antygona – cecha: .....

Przykład: .....

.....

**Zadanie 14. (2 p.)**

Na podstawie zamieszczonego fragmentu napisz, jakie stanowisko zajęła każda z sióstr wobec dekretu Kreona. Sformułuj po jednym argumentie, którego użyły bohaterki, by uzasadnić swą decyzję.

Stanowisko Ismeny: .....

.....

Argument: .....

.....

Stanowisko Antygony: .....

.....

Argument: .....

.....

**Tekst do zadań 15. i 16.**

O, Zeusie, któż się z twą potęgą zmierzy?  
Ciebie ni czasu odwieczne miesiące,  
Ni sen nie zmoże wśród swoich obieży<sup>1</sup>.  
Ty, co Olimpu szczyty jaśniejące  
Przez wieki dzierzysz promienny,  
Równy w swej sile, niezmienny.  
A wieczne prawo gniecie ziemi syny,  
Że nikt żywota nie przejdzie bez winy.

Nadzieja złudna, bo jednym da skrzydła,  
Drugich omota w swe sidła;  
Żądź lotnych wzbudzi w nich ogień,  
Aż życie pióra te pognie.

<sup>1</sup> obież/obieża – sieć, matnia, pułapka, pęta

Sofokles, *Antygona*, Kraków 2006, s. 43.

**Zadanie 15. (1 p.)**

Określ funkcję pytania retorycznego w przytoczonym fragmencie *Antygony*.

.....

.....

**Zadanie 16. (1 p.)**

Wyjaśnij, jak rozumiesz sens fragmentu tekstu, w którym jest mowa o nadziei.

.....

.....

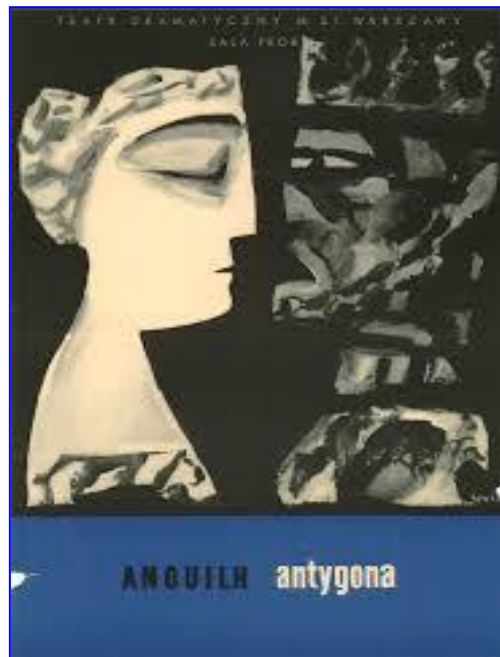
.....

.....

.....

**Zadanie 17. (6 p.)**

**Zredaguj opis plakatu teatralnego. Objasnij, jak rozumiesz jego symbolikę w kontekście lektury. Ułóż co najmniej sześć zdań.**



.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**Zadanie 18. (1 p.)**

**Przeczytaj poniższą definicję, a następnie wykonaj zadanie.**

***Tragizm** – nierozwiązywalny konflikt pomiędzy wartościami i koniecznościami określającymi życie bohatera pozbawionego możliwości dokonania wśród nich jakiegokolwiek pomyślnego dla siebie wyboru. Wszystkie bowiem działania prowadzą go do nieuchronnej katastrofy: śmierci lub ostatecznej klęski życiowej.*

*Słownik terminów literackich, red. J. Sławiński, Wrocław 1989, s. 540.*

**Wyjaśnij, na czym polegał tragizm Antygony. Odwołaj się do powyższej definicji i treści tragedii Sofoklesa.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**Zadanie 19. (1 p.)**

**Ustal, czy przytoczone fragmenty należą do tekstu głównego czy do didaskaliów. Postaw znak x we właściwym miejscu.**

Fragment	Tekst główny	Didaskalia
<i>A więc Ty biegiem pędź, gdzie tylko zechcesz, Wolnyś od winy i kary tak ciężkiej.</i>		
<i>Strażnik szybko odchodzi na prawo, Kreon mówi dalej.</i>		
<i>Ty zaś mi powiedz w krótkich słowach, zwiężle; Znałaś mój rozkaz, by tego nie czynić?</i>		

**Zadanie 20. (2 p.)**

**Do wymienionych w tabeli części kompozycyjnych tragedii dopasuj zawarte w tych częściach elementy treści. Wpisz wybrane numery do drugiej kolumny.**

- 1) Pochwała rozumu wygłoszona przez chór.
- 2) Opowieść strażnika o pochyceniu Antygony, która ponownie próbowała pogrzebać brata.
- 3) Pieśń chóru – opis bitwy o Teby i bratobójczej walki oraz śmierci Eteoklesa i Polinejsesa.
- 4) Rozmowa Antygony z Ismeną o śmierci braci i zakazie Kreona.
- 5) Zmiana decyzji Kreona, śmierć Hajmona i jego matki. Pieśń chóru.

Część kompozycyjna tragedii	Element treści z <i>Antygony</i>
Prolog	
Parodos	
Exodos	



**Zadania 21. i 22. dotyczą skeczu *Antygona* Kabaretu POTEM.**

**Zadanie 21. (2 p.)**

Na podstawie skeczu podaj przykłady różnych rodzajów komizmu.

Rodzaj komizmu	Przykład
słowny	
sytuacyjny	

**Zadanie 22. (1 p.)**

Wyjaśnij, na czym polega groteskowy charakter skeczu *Antygona* kabaretu POTEM.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**Zadanie 23. (20 p.)**

*Życie jest trudną sztuką wyborów.* Napisz rozprawkę, w której uzasadnisz podane stwierdzenie. Odwołaj się do *Antygony* Sofoklesa i *Córki Czarownicy* D. Terakowskiej oraz własnych doświadczeń. Pamiętaj, że Twoja praca nie może być krótsza niż 200 słów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

